

**KANCELARIA
SENATU**

BIURO LEGISLACYJNE

Warszawa, 28 czerwca 2019 r.

**Opinia do ustawy o zmianie ustawy –Kodeks spółek handlowych
oraz niektórych innych ustaw**

(druk nr 1195)

I. Cel i przedmiot ustawy

Ustawa stanowi część przygotowanego przez Ministerstwo Rozwoju pakietu „100 zmian dla firm – Pakiet ułatwień dla przedsiębiorców” i ma przyczynić się do ułatwienia podejmowania i prowadzenia działalności gospodarczej w formie spółki kapitałowej w przypadku wszystkich rodzajów inwestorów, a tym samym zwiększyć atrakcyjność polskiego prawa spółek w dobie rosnącej konkurencji między unormowaniami państw Unii Europejskiej. W tym celu przewidziano utworzenie nowego typu spółki kapitałowej – prostej spółki akcyjnej (zwanej dalej „PSA”).

PSA ma być nowoczesną spółką niepubliczną dostosowaną do współczesnej gospodarki. Ma ona łączyć ograniczoną odpowiedzialność wspólników za zobowiązania spółki z dużą dozą elastyczności, zarówno jeżeli chodzi o kształtowanie wzajemnych relacji między wspólnikami, jak i o system zarządzania taką spółką. Tę nową konstrukcję spółki cechować ma, z jednej strony, brak nadmiernych formalności związanych z jej zakładaniem, a z drugiej strony, nowoczesny mechanizm ochrony wierzycieli spółki.

Ustawa została skonstruowana w oparciu o następujące założenia:

- 1) odejście od instytucji kapitału zakładowego na rzecz kapitału akcyjnego o minimalnej wartości 1 zł, a także rezygnacja z nominalowego charakteru akcji (oderwanie praw korporacyjnych od kapitału);

- 2) możliwość elastycznego kształtowania struktury majątkowej spółki w oparciu o akcje bez wartości nominalnej i znaczna swoboda wypłat z kapitału akcyjnego – brak związania środków odpowiadających kapitałowi akcyjnemu na wzór podobny do kapitału zakładowego;
- 3) efektywny mechanizm ochrony wierzycieli w oparciu o zakaz dokonywania świadczeń na rzecz wspólników, które zagrażałyby wypłacalności spółki oraz obowiązek oszczędzania (odpis 8% z zysku za dany rok na kapitał akcyjny);
- 4) wprowadzenie rozwiązań umożliwiających wniesienie do spółki pracy i usług bez skomplikowanych i kosztownych wycen na etapie rozpoczynania działalności;
- 5) ułatwienie funkcjonowania spółki m.in. przez wprowadzenie uproszczonej dematerializacji akcji w rejestrze i szerokie wykorzystanie środków komunikacji elektronicznej w procesach decyzyjnych;
- 6) pozostawienie założycielom znacznej swobody w odniesieniu do organów spółki – wprowadzenie alternatywnego modelu zarządzania i nadzoru, skupionego w jednym organie (rada dyrektorów), czyli możliwość wyboru systemu monistycznego, usprawniającego procesy decyzyjne w spółce;
- 7) prosta elektroniczna rejestracja za pomocą formularza oraz wykorzystywanie środków elektronicznych w funkcjonowaniu spółki;
- 8) możliwie szybka i nieskomplikowana likwidacja spółki w razie niepowodzenia przedsięwzięcia lub przekształcenie w inną spółkę kapitałową.

W ustawie przewidziano następujące mechanizmy mające na celu ochronę wierzycieli PSA:

- 1) ograniczenie wypłat na rzecz akcjonariuszy, uwzględniające zarówno wielkość zadłużenia spółki (test bilansowy), jak i stopień jej wypłacalności – pułap 5% sumy zobowiązań pozostawać będzie w relacji do skali działalności prowadzonej przez spółkę;
- 2) wypłaty zagrażające wypłacalności PSA będą zakazane przez ustawę (w spółce z o.o. i spółce akcyjnej takie wypłaty są dopuszczalne o ile dopełniony zostanie obowiązek złożenia w odpowiednim czasie wniosku o ogłoszenie upadłości);
- 3) na pokrycie strat należy zasilić kapitał akcyjny, przeznaczając na ten cel co najmniej 8% zysku za dany rok obrotowy, jeżeli kapitał ten nie osiągnie 5% sumy zobowiązań spółki wynikającej z zatwierdzonego sprawozdania finansowego za ostatni rok obrotowy;

- 4) zakaz świadczeń na rzecz akcjonariuszy, które nie odpowiadają wartości godziwej świadczenia wzajemnego;
- 5) odpowiedzialność za dokonanie wypłat z kapitału akcyjnego z naruszeniem prawa lub umowy spółki – za zwrot kwoty odpowiadać będą solidarnie akcjonariusz, który otrzymał wypłatę i członkowie organów spółki, chyba że nie będą ponosić winy (domniemanie winy);
- 6) uzależnienie wypłat z kapitału akcyjnego od wpisu zmiany jego wysokości do rejestru sądowego – dodatkowy mechanizm ochrony wierzycieli spółki, gdyż zgodność z prawem uchwały rozporządzającej środkami zgromadzonymi w kapitale akcyjnym jest przedmiotem kontroli przez sąd rejestrowy na zasadach ogólnych w związku z wpisem zmiany wysokości tego kapitału;
- 7) gwarancją zabezpieczenia praw wierzycieli i akcjonariuszy na etapie postępowania likwidacyjnego będzie norma uzależniająca podział majątku od zaspokojenia lub zabezpieczenia wszystkich wierzycieli znanych spółce, a nie tylko tych, którzy zgłosili swoje wierzytelności w ramach postępowania likwidacyjnego, oraz przepis ograniczający możliwość zbywania składników majątku spółki na rzecz jej funkcjonariuszy korporacyjnych oraz osób z nimi powiązanych;
- 8) w przypadku wykreślenia PSA z rejestru przedsiębiorców bez prowadzenia likwidacji przez przejęcie całego majątku spółki przez oznaczonego akcjonariusza (z obowiązkiem zaspokojenia wierzycieli i pozostałych akcjonariuszy) przewidziano regulacje zabezpieczające akcjonariuszy mniejszościowych i wierzycieli spółki. O dopuszczalności przejęcia majątku spółki przez akcjonariusza przejmującego rozstrzygnie sąd rejestrowy. Sąd zezwoli na przejęcie majątku spółki przez akcjonariusza przejmującego na wniosek spółki, jeżeli uprawdopodobni ona, że nie doprowadzi to do pokrzywdzenia wierzycieli ani akcjonariuszy spółki.

Zmiany wprowadzane w ustawie z dnia 15 września 2000 r. – Kodeks spółek handlowych pociągają za sobą nowelizację ponad 30 ustaw.

Ustawa wejdzie w życie z dniem 1 marca 2020 r.

II. Przebieg prac legislacyjnych

Sejm uchwalił ustawę na 82. posiedzeniu w dniu 13 czerwca 2019 r. Projekt ustawy pochodził z przedłożenia rządowego (druk sejmowy nr 3236). Marszałek Sejmu, po

przeprowadzeniu pierwszego czytania na 78. posiedzeniu Sejmu w dniu 13 marca 2019 r., skierował powyższy projekt do Komisji Nadzwyczajnej do spraw zmian w kodyfikacjach w celu rozpatrzenia. Komisja po rozpatrzeniu tego projektu na posiedzeniach w dniach 15 marca oraz 9 maja 2019 r. przygotowała sprawozdanie, w którym wniosła o uchwalenie projektu (druk sejmowy nr 3423).

Na etapie prac w Komisji wprowadzono do projektu liczne poprawki o charakterze doprecyzowującym przepisy, ujednolicającym regulacje i techniczno-legislacyjny. W szczególności dokonano następujących zmian:

- 1) przesądzono, że zarząd powinien zgłaszać sądowi rejestrowemu wszelkie zmiany danych zawartych w zgłoszeniu PSA do rejestru, w celu wpisania tych zmian do rejestru lub ujawnienia w aktach rejestrowych;
- 2) wskazano, że w przypadku przekazania przez organ egzekucyjny zawiadomienia o zajęciu praw majątkowych zarejestrowanych w rejestrze akcjonariuszy i wierzytelności z tego prawa w trybie art. 95a pkt 2 lit. b ustawy z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (Dz. U. z 2018 r. poz. 1314, z późn. zm.), ujawnienie w rejestrze akcjonariuszy zajęcia praw majątkowych akcjonariusza następować będzie z urzędu i będzie wolne od opłat;
- 3) uzupełniono ustawę o przepis, zgodnie z którym po otrzymaniu powiadomienia o wpisie do rejestru akcjonariuszy, zarząd będzie obowiązany do niezwłocznego złożenia do sądu rejestrowego podpisanej przez wszystkich członków zarządu nowej listy akcjonariuszy z podaniem nazwiska i imienia albo firmy (nazwy) oraz liczby i serii akcji posiadanych przez każdego z nich oraz wzmianką o ustanowieniu zastawu lub użytkowania na akcjach w przypadku ustanowienia na akcjach ograniczonego prawa rzeczowego;
- 4) dodano przepis, który przesądza, że rada nadzorcza nie będzie miała prawa wydawania zarządowi wiążących poleceń dotyczących prowadzenia spraw spółki;
- 5) doprecyzowano regulacje dotyczące absolutorium wskazując, że udzielenie członkom organów spółki absolutorium z wykonania obowiązków dotyczyć będzie wszystkich osób, które pełniły funkcję członków organów spółki w ostatnim roku obrotowym. Członkowie organów spółki, których mandaty wygasną przed dniem walnego zgromadzenia, będą mieli prawo uczestniczyć w zgromadzeniu, przeglądać dokumenty oraz przedkładać do nich uwagi na piśmie. Żądanie dotyczące skorzystania z tych uprawnień będzie musiało być złożone zarządowi na piśmie najpóźniej na tydzień przed walnym zgromadzeniem;

- 6) przesądzono, że w przypadku jeżeli umowa spółki będzie wskazywała miejsce walnego zgromadzenia poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, powinna ona wskazywać dodatkowo przynajmniej jedno miejsce walnego zgromadzenia na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej; ponadto wprowadzono regulację, zgodnie z którą walne zgromadzenie odbywające się poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej nie będzie mogło podejmować uchwał wymagających umieszczenia w protokole sporządzonym przez notariusza.
- 7) uzupełniono katalog nowelizowanych ustaw o ustawę z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji, w której uregulowano procedurę dokonywania egzekucji z praw majątkowych zarejestrowanych w rejestrze akcjonariuszy.

Drugie czytanie odbyło się w dniu 12 czerwca 2019 r. W trakcie debaty zgłoszono dwie poprawki (druk sejmowy nr 3423-A; pierwsza poprawka korelowała art. 300³⁴ § 2 dodawany do ustawy – Kodeks spółek handlowych z art. 95f § 2 dodawanym do ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji, druga zaś uzupełniła nowelę ustawy – Kodeks postępowania cywilnego, nakładając na podmiot prowadzący rejestr akcjonariuszy obowiązek przekazania komornikowi określonych informacji, związanych z faktem ujawnienia w rejestrze akcjonariuszy zajęcia praw majątkowych wynikających z akcji). Sejm przyjął te poprawki.

III. Uwagi szczegółowe

- 1) art. 1 pkt 11, art. 300⁴ pkt 2 i art. 300⁵ § 1 pkt 5 – propozycja poprawki ujednolicającej terminologię.

Propozycja poprawki:

w art. 1 w pkt 11:

- a) w art. 300⁴ w pkt 2 po wyrazie „organów” dodaje się wyraz „spółki”;
- b) w art. 300⁵ w § 1 w pkt 5 wyrazy „ustanowione w spółce” zastępuje się wyrazem „spółki”;

- 2) art. 1 pkt 11, art. 300⁵ § 1 pkt 4 – w myśl tego przepisu, jeżeli akcjonariusze będą wnosili wkłady niepieniężne, w umowie spółki trzeba będzie określić przedmiot tych wkładów, akcje obejmowane za wkłady niepieniężne oraz akcjonariuszy, którzy obejmą te akcje. Nie jest jasne, co ustawodawca miał na myśli mówiąc o określeniu w umowie spółki akcji obejmowanych za wkłady niepieniężne. Być może chodziło o zidentyfikowanie takich

akcji serią, numerem i liczbą (analogicznie, jak to uczyniono w art. 300⁵ § 1 pkt 3).

Propozycja poprawki:

w art. 1 w pkt 11, w art. 300⁵ w § 1 w pkt 4 wyrazy „akcje obejmowane” zastępuje się wyrazami „liczbę, serie i numery akcji obejmowanych”;

- 3) art. 1 pkt 11, art. 300¹⁵ § 2 – dotychczas Kodeks spółek handlowych nie definiuje pojęcia „dywidenda” pomimo, że posługuje się nim kilkadziesiąt razy. Należy przyjąć w związku z tym, że w ocenie ustawodawcy, w odniesieniu do pojęcia „dywidenda” nie zachodzą przesłanki, o których mowa w § 146 § 1 Zasad techniki prawodawczej (przesłanki uzasadniające sformułowanie definicji danego określenia w akcie normatywnym).

Dodając do Kodeksu spółek handlowych przepisy o uprawnieniach indywidualnych akcjonariusza PSA, w art. 300¹⁵ § 2 wprowadzono nawiasową definicję pojęcia „dywidenda”. Nasuwa się w związku z tym pytanie, dlaczego w przypadku PSA nie postąpiono konsekwentnie, jak przy dywidendzie w innych spółkach (zob. art. 348 § 1 Kodeksu spółek handlowych), i sformułowano taką definicję. Jeżeli ustawodawca decyduje się na definicję pojęcia „dywidenda” przy PSA, powinien analogicznie definicję sformułować na potrzeby dywidendy w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością i spółce akcyjnej (tak jak to uczyniono definiując „dzień dywidendy”). Brak konsekwencji może rodzić wątpliwości interpretacyjne, w szczególności w kontekście wpływu nowej definicji na rozumienie pojęcia „dywidenda” użytego w dzisiaj obowiązujących przepisach.

W poniższej poprawce proponuje się, aby analizowany przepis miał brzmienie analogiczne do art. 348 § 1 z odpowiednią modyfikacją, wynikającą z różnic pomiędzy PSA i spółką akcyjną.

Ponadto należy ujednoczyć terminologię art. 300¹⁵ § 3–6.

Propozycja poprawki:

w art. 1 w pkt 11, w art. 300¹⁵:

- a) § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. Kwota przeznaczona do podziału między akcjonariuszy nie może przekraczać sumy zysku za ostatni rok obrotowy, niepodzielonych zysków z lat ubiegłych,

utworzonych z zysku kapitałów rezerwowych, które mogą być przeznaczone na wypłatę dywidendy, oraz kwoty z kapitału akcyjnego, która została przeznaczona do wypłaty dywidendy. Sumę tę należy pomniejszyć o niepokryte straty, akcje własne oraz o kwoty, które zgodnie z ustawą lub umową spółki powinny być przeznaczone z zysku za ostatni rok obrotowy na kapitały rezerwowe, które nie mogą być przeznaczone na wypłatę dywidendy.”,

b) w § 4 i 5 wyrazy „na rzecz akcjonariuszy” zastępuje się wyrazem „dywidendy”,

c) w § 6 po wyrazie „Wypłata” dodaje się wyraz „dywidendy”;

4) art. 1 pkt 11, art. 300¹⁷ § 1 – w związku z tym, że zaliczka na poczet dywidendy nie będzie mogła być wypłacana z kapitału akcyjnego, należy skorygować odesłanie w art. 300¹⁷ § 1. Przepis ten nie powinien odsyłać do art. 300¹⁵ § 4. Wypłata zaliczki w żadnym przypadku nie doprowadzi bowiem do zmniejszenia kapitału akcyjnego.

Propozycja poprawki:

w art. 1 w pkt 11, w art. 300¹⁷ w § 1 wyrazy „art. 300¹⁵ § 2–5” zastępuje się wyrazami „art. 300¹⁵ § 2, 3 i 5”;

5) art. 1 pkt 11, art. 300¹⁸ § 2 – w związku z tym, że przepis art. 300¹⁸ § 1 dotyczy wyrównania niewypłaconej albo wypłaconej częściowo dywidendy w kolejnych latach obrotowych, wydaje się, że stosowanie tego przepisu odpowiednio do zaliczek na poczet dywidendy jest niezasadne. Trudno sobie wyobrazić, na czym miałyby polegać wyrównanie niewypłaconej albo wypłaconej częściowo zaliczki w kolejnych latach obrotowych. Z art. 300¹⁷ § 1 wynika, że zaliczkę wypłaca się na poczet dywidendy przewidywanej na koniec roku obrotowego.

Propozycja poprawki:

w art. 1 w pkt 11, w art. 300¹⁸ skreśla się § 2;

6) art. 1 pkt 11, art. 300³² § 2 – propozycja poprawki ujednolicającej terminologię ustawy oraz korelującej ją z ustawą – Kodeks cywilny.

Propozycja poprawki:

w art. 1 w pkt 11, w art. 300³² w § 2 wyraz „okresu” zastępuje się wyrazem „terminu”;

- 7) art. 1 pkt 11, art. 300⁴⁴ § 4 – w związku z tym, że przepisy art. 300¹⁵ § 4–6 dotyczą wypłaty dywidendy, nie mogą być one stosowane wprost do spłaty z tytułu umorzenia akcji. Podobnie zresztą jak nie są one wprost stosowane do zapłaty ceny nabycia akcji własnych (zob. art. 300⁴⁷ § 3).

Propozycja poprawki:

w art. 1 w pkt 11, w art. 300⁴⁴ w § 4 po wyrazach „stosuje się” dodaje się wyraz „odpowiednio”;

- 8) art. 1 pkt 11, art. 300⁵⁰ § 2 – propozycja poprawki ujednolicającej terminologię ustawy (zob. np. art. 298 i art. 489 Kodeksu spółek handlowych).

Propozycja poprawki:

w art. 1 w pkt 11, w art. 300⁵⁰ w § 2 skreśla się wyrazy „przed sąd właściwy”;

- 9) art. 1 pkt 11, art. 300⁵¹ § 3 – w związku z tym, że akcjonariusz posiada akcje, a nie udziały, należałoby przyjąć niżej sformułowaną poprawkę.

Propozycja poprawki:

w art. 1 w pkt 11, w art. 300⁵¹ w § 3 wyrazy „udziałowych w spółce” zastępuje się wyrazami „z akcji”;

- 10) art. 1 pkt 11, art. 300⁵⁹ § 2 – w celu wyeliminowania wątpliwości interpretacyjnych oraz mając na uwadze należyłą komunikatywność przepisu, proponuje się przyjęcie poniższej poprawki.

Propozycja poprawki:

w art. 1 w pkt 11, w art. 300⁵⁹ § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. Jeżeli przewodniczący rady nadzorczej albo rady dyrektorów nie zwoła posiedzenia albo nie zarządzi głosowania na piśmie albo przy wykorzystaniu środków bezpośredniego porozumiewania się na odległość w terminie dwóch tygodni od dnia otrzymania żądania, wnioskodawca może samodzielnie zwołać posiedzenie, podając jego datę i miejsce.”;

- 11) art. 1 pkt 11, art. 300⁶⁶ § 3 i art. 300⁷⁸ § 3 – przepisy art. 300⁶⁶ § 1 i 2 określają zasady składania oświadczeń przez PSA i składania oświadczeń PSA, a także doręczania pism PSA. Przepisy te w żaden sposób nie modyfikują regulacji podstawowych (Kodeksu cywilnego), dotyczących ustanowienia prokury i praw prokurentów. Nie budzi zatem wątpliwości, że przepisy podstawowe znajdą zastosowanie również w odniesieniu do prokury i prokurentów PSA. Co więcej, art. 300⁶⁶ § 3, w zakresie w jakim stanowi, że § 1 i 2 tego artykułu nie wyłączają ustanowienia prokury, jest nielogiczny. Skoro w art. 300⁶⁶ § 1 i 2 przewidziano, że w PSA może działać prokurent, trudno uznać, że przepisy te mogłyby wyłączać ustanowienie prokury. Analogiczna uwaga dotyczy art. 300⁷⁸ § 3.

Propozycja poprawki:

art. 1 pkt 11:

- a) w art. 300⁶⁶ skreśla się § 3,
- b) w art. 300⁷⁸ skreśla się § 3;

- 12) art. 1 pkt 11, art. 300⁷³ § 3 – brzmienie przepisu może sugerować, że nie tylko zawieszenie w czynnościach, ale również powołanie i odwołanie dyrektora może nastąpić tylko z ważnych powodów. Jak się wydaje, nie to było intencją ustawodawcy (wskazuje na to art. art. 300⁷⁴). Określenie „z ważnych powodów” powinno odnosić się wyłącznie do zawieszenia dyrektora w czynnościach.

Propozycja poprawki:

w art. 1 w pkt 11, w art. 300⁷³:

- a) § 3 otrzymuje brzmienie:

„§ 3. Dyrektorów powołują, odwołują oraz zawieszają w czynnościach akcjonariusze uchwałą, chyba że umowa spółki stanowi inaczej.”,

b) dodaje się § 4 w brzmieniu:

„§ 4. Zawieszenie dyrektora w czynnościach może nastąpić tylko z ważnych powodów, chyba że umowa spółki stanowi inaczej.”;

13) art. 1 pkt 11, art. 300⁷⁶ § 5 – propozycja poprawki techniczno-legislacyjnej (zob. § 144 ust. 3 Zasad techniki prawodawczej).

Propozycja poprawki:

w art. 1 w pkt 11, w art. 300⁷⁶ w § 5 wyrazy „Każdy dyrektor” zastępuje się wyrazem „Dyrektor”;

14) art. 1 pkt 11, art. 300¹⁰⁰ § 2 – w związku z tym, że na podstawie art. 300⁹⁵ § 2 do księgi protokołów dołączać się będzie kopię pełnomocnictwa (przepis ten ma charakter ogólny; dotyczy on pełnomocnictwa do uczestnictwa w walnym zgromadzeniu i wykonywania prawa głosu, bez względu na treść podejmowanych przez akcjonariuszy uchwał), nie ma potrzeby dołączania do księgi protokołu dodatkowo oryginału pełnomocnictwa, a *de facto* dublowania dokumentu już dołączonego, w przypadku uchwał dotyczących zmiany umowy spółki..

Propozycja poprawki:

w art. 1 w pkt 11, w art. 300¹⁰⁰ w § 2 skreśla się wyrazy „oraz pełnomocnictwami udzielonymi przez akcjonariuszy”;

15) art. 1 pkt 11, art. 300¹⁰² § 3 – przepis ten stanowi, że do zarejestrowania zmiany umowy spółki i skutków stwierdzenia braków wynikłych z niedopełnienia przepisów prawa po zarejestrowaniu zmian przepisy art. 164 § 3, art. 165, art. 169, art. 170 i art. 172 Kodeksu spółek handlowych stosować się będzie odpowiednio. W związku z tym przepisem nasuwają się trzy wątpliwości.

Po pierwsze, biorąc pod uwagę, że art. 169 Kodeksu stanowi, iż umowa spółki ulega rozwiązaniu w przypadku gdy zawiązanie spółki nie zostało zgłoszone do sądu rejestrowego w terminie sześciu miesięcy od dnia zawarcia umowy spółki albo jeżeli postanowienie sądu odmawiające zarejestrowania stało się prawomocne, rodzi się pytanie, czy wolą ustawodawcy jest, aby PSA ulegała rozwiązaniu w razie niezgłoszenia

zmiany umowy spółki do KRS albo prawomocnej odmowy zarejestrowania takiej zmiany. Zestawienie art. 169 i dodawanego art. 300¹⁰² § 2 i 3 prowadzi do takiego wniosku.

Po drugie, dlaczego w katalogu przepisów, do których się odsyła znalazł się również art. 170 Kodeksu spółek handlowych. Czy jest to następstwem przyjęcia przez ustawodawcę, że art. 300¹⁰² dotyczy również spółki w organizacji? W analogicznym art. 256 § 3 Kodeksu spółek handlowych, dotyczącym zmiany umowy spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, odesłania do art. 170 nie ma.

Po trzecie, dlaczego w przypadku zmiany umowy PSA nie przyjęto rozwiązania analogicznego do art. 430 Kodeksu spółek handlowych, który dotyczy zmiany statutu spółki akcyjnej. Wskazany artykuł przesądza m.in. o konstytutywnym charakterze wpisu zmiany statutu do rejestru, o terminie na zgłoszenie zmiany oraz postępowaniu spółki w przypadku, gdy po zarejestrowaniu zmiany zostały stwierdzone braki wynikłe z niedopełnienia przepisów prawa. Skoro wpis zmiany do rejestru ma skutek konstytutywny, a przewidziany w art. 430 § 2 termin na zgłoszenie zmiany statutu jest terminem zawitym, przyjmuje się, że w przypadku niezgłoszenia uchwały o zmianie w terminie, wpis do rejestru tejże zmiany nie będzie mógł nastąpić. W następstwie uchwała o zmianie statutu wygasa bezskutecznie.

Ewentualna poprawka zostanie zaproponowana po ustaleniu intencji ustawodawcy.

- 16) art. 1 pkt 11, art. 300¹¹³ § 1 – zakresem regulacji art. 300¹¹³ § 1 objęto dwa tryby pozbawiania prawa poboru, podstawowy – uchwałą akcjonariuszy i szczególny – „decyzją” upoważnionego zarządu. Brzmienie przepisu rodzi wątpliwości, do którego ze zdań – pierwszego, czy drugiego, należy odnieść zdanie trzecie. Czy w zdaniu trzecim mówi się o uchwale akcjonariuszy, czy zarządu. Jeżeli zdanie trzecie odnosiłoby się do uchwały akcjonariuszy, należałoby uznać, że jest ono zbędne, bowiem interes spółki, jako warunek pozbawienia prawa poboru wynika z art. 300¹⁰⁶ § 2, do którego odsyła zdanie pierwsze. Dążąc do wyeliminowania wątpliwości interpretacyjnych oraz kierując się § 55 Zasad techniki prawodawczej, proponuje się przyjęcie niżej sformułowanej poprawki. W poprawce założono, że zdanie trzecie wiąże się ze zdaniem drugim.

Propozycja poprawki:

w art. 1 w pkt 11, w art. 300¹¹³:

a) w § 1 skreśla się zdania drugie i trzecie,

b) po § 1 dodaje się § 1a w brzmieniu:

„§ 1a. Umowa spółki może upoważniać zarząd do pozbawienia prawa poboru w całości lub w części. Uchwała zarządu o pozbawieniu prawa poboru w całości lub w części może zostać podjęta, jeżeli przemawia za tym interes spółki.”;

17) art. 1 pkt 11, art. 300¹¹⁷ § 2 – propozycja poprawki ujednolicającej terminologię ustawy.

Propozycja poprawki:

w art. 1 w pkt 11, w art. 300¹¹⁷ w § 2 wyrazy „, o której mowa w art. 300¹¹⁴,” zastępuje się wyrazami „o warunkowej emisji akcji”;

18) art. 1 pkt 11, art. 300¹³¹ – pomimo tego, że ustawodawca niekonsekwentnie posługuje się w ustawie pojęciami „członek organu spółki” i „członek organu”, warto przynajmniej ujednolicić terminologię w obrębie jednostek systematycznych. W związku z tym, że w dodawanym dziale Ia w rozdziale 6 mówi się – co do zasady – o członku organu, należałoby dokonać korekty art. 300¹³¹, w którym to przepisie użyto określenia „członek organu spółki”.

Propozycja poprawki:

w art. 1 w pkt 11, w art. 300¹³¹ wyrazy „organów spółki” zastępuje się wyrazem „spółki”;

19) art. 1 pkt 25 i 26, art. 567 § 2 i art. 569 § 2 – w przepisach Kodeksu spółek handlowych nie używa się sformułowania „prawo odkupu”, ale „odkup” (potwierdza to też dodawany art. 576¹). Ponadto w przepisie nie należy mówić o skorzystaniu z odkupu, ale o żądaniu odkupu (zob. np. dodawany art. 576¹). Mając na względzie powyższe oraz kierując się § 10 Zasad techniki prawodawczej, należałoby przyjąć niżej sformułowaną poprawkę.

Propozycja poprawki:

w art. 1:

- a) w pkt 25, w § 2 skreśla się wyraz „prawa”,
- b) w pkt 26, w § 2 wyrazy „skorzystali z prawa” zastępuje się wyrazem „żądali”;

20) art. 1 pkt 30, art. 580 – z związku z tym, że spółka akcyjna będzie mogła być przekształcona nie tylko w spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością, ale także w PSA, nasuwa się pytanie, dlaczego tego wariantu przekształcenia nie uwzględniono w nowelizowanym art. 580 Kodeksu spółek handlowych. Czy to oznacza, że posiadacze obligacji zamiennych, obligacji z prawem pierwszeństwa lub innych obligacji uprawniających do świadczeń niepieniężnych w przekształcanej spółce akcyjnej mogą nie mieć w PSA praw co najmniej równoważnych z tymi, które im przysługiwały w spółce akcyjnej? Jeśli tak, czy takie rozwiązanie jest na pewno zgodne z intencją prawodawcy.

Propozycja poprawki:

w art. 1 w pkt 30, w art. 580 dotychczasową treść oznacza się jako § 1 i dodaje się § 2 w brzmieniu:

„§ 2. Przepis § 1 stosuje się odpowiednio w przypadku przekształcenia spółki akcyjnej w prostą spółkę akcyjną.”;

21) art. 1 pkt 32, art. 589¹ – w dodawanym przepisie karnym użyto sformułowania „dokumenty na akcje”, którym prawodawca nie posłużył się dotychczas w żadnym akcie prawnym. W następstwie nie do końca wiadomo, co tak naprawdę będzie istotą czynu zabronionego. Nie da się tego pogodzić z nakazem określoności przepisów sankcyjnych. Ponieważ w odniesieniu do PSA przyjęto koncepcję akcji zdematerializowanej, być może intencją było objęcie sankcją czynu polegającego na dopuszczeniu do wydania przez PSA dokumentu akcji. Możliwa jest również interpretacja, że sankcją ma być objęty czyn polegający na naruszeniu zakazu z art. 300¹¹⁰ § 5, czyli wyemitowaniu przez zarząd akcji uprzywilejowanych lub przyznaniu akcjonariuszom uprawnień indywidualnych. Niewykluczone jest również, że „dokument na akcje” oznacza akcje nowej emisji.

Wydaje się, że art. 589¹ jest odpowiednikiem art. 589. Przy czym, ten ostatni przepis jest skorelowany terminologicznie z art. 174 § 6. Takiej korelacji nie ma pomiędzy dodawanym przepisem karnym, a innymi przepisami merytorycznymi.

Kierując się koniecznością wyeliminowania jakichkolwiek wątpliwości co do znaczenia znamion czynu zabronionego (wynika to m.in. z zasad: bezpieczeństwa prawnego, zaufania do państwa i prawa, lojalności wobec obywatela, przyzwoitej legislacji – zasady demokratycznego państwa prawnego), należy uściślić przepis karny, poprzez zastosowanie w nim właściwej terminologii. Sformułowanie ewentualnej poprawki będzie możliwe po ustaleniu intencji ustawodawcy.

- 22) art. 3 pkt 4 – w dodawanym do działu II rozdziału 5 ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji oddziale 3a należy ujednoczyć terminologię (§ 10 Zasad techniki prawodawczej). Odnosząc się do rejestru akcjonariuszy ustawodawca nazywa go na różne sposoby: „rejestr akcjonariuszy”, „rejestr”, „rejestr zajętego prawa majątkowego”.

Dodatkowo należy wziąć pod uwagę, że na mocy skrótu wprowadzonego w art. 18a § 1 ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji, wyraz „rejestr” został „zarezerwowany” dla Rejestru Należności Publicznoprawnych.

Propozycja poprawki:

w art. 3 w pkt 4:

- a) w tytule oddziału 3a po wyrazie „rejestrze” dodaje się wyraz „akcjonariuszy”,
- b) w art. 95a w pkt 2 w lit. b po wyrazie „rejestr” dodaje się wyraz „akcjonariuszy”,
- c) w art. 95b w pkt 2 w lit. a wyrazy „zajętego prawa majątkowego” zastępuje się wyrazem „akcjonariuszy”,
- d) w art. 95c w pkt 1 po wyrazie „rejestrze” dodaje się wyraz „akcjonariuszy”,
- e) w art. 95d w pkt 3 po wyrazie „rejestr” dodaje się wyraz „akcjonariuszy”,
- f) w art. 95f w § 2 po wyrazie „rejestr” dodaje się wyraz „akcjonariuszy”;

- 23) art. 3 pkt 4 – propozycja poprawki, która eliminuje zbędne (niemające wartości normatywnej) i błędne (niezgodne z § 156 Zasad techniki prawodawczej) odesłanie do odrębnych przepisów.

Propozycja poprawki:

w art. 3 w pkt 4, w art. 95g w § 2 skreśla się wyrazy „na podstawie odrębnych przepisów”;

- 24) art. 5 pkt 5, art. 90a § 1 – w przepisie tym należy uwzględnić, że w art. 3 § 1 ustawy – Prawo o notariacie sformułowano skrót pojęcia „kancelaria notarialna”;

Propozycja poprawki:

w art. 5 w pkt 5, w art. 90a w § 1 skreśla się wyraz „notarialnej”;

- 25) art. 6 pkt 2 lit. a, art. 17 ust. 1a pkt 2 i 3 – użycie w nowelizowanym pkt 2 dwukrotnie wyrazu wpis, przy czym w drugim przypadku bez wskazania, że chodzi o wpis do rejestru (KRS) może sugerować, że przychód, o którym mowa w art. 17 ust. 1 pkt 9 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych będzie powstawał z dniem wpisu emisji nowych akcji do rejestru akcjonariuszy, co – jak się wydaje – nie było intencją ustawodawcy. Ponadto, użyte w nowelizowanym pkt 3 sformułowanie „wpisu do rejestru akcjonariuszy prostej spółki akcyjnej” może sugerować, że chodzi o wpis do KRS akcjonariuszy PSA albo wpis PSA do rejestru akcjonariuszy. Dążąc do wyeliminowania wieloznaczności przepisów podatkowych, proponuje się przyjęcie niżej sformułowanych poprawek. Analogiczne uwagi dotyczą nowelizowanych pkt 2 i 3 w art. 12 ust. 1b o podatku dochodowym od osób prawnych (art. 7 pkt 4 noweli).

Propozycja poprawek:

w art. 6 w pkt 2 w lit. a:

- a) w tiret pierwszym, w pkt 2 skreśla się wyrazy „wpisu dotyczącego”,
- b) w tiret drugim, w pkt 3 skreśla się wyrazy „prostej spółki akcyjnej”;

w art. 7 w pkt 4 w lit. a:

- a) w tiret pierwszym, w pkt 2 skreśla się wyrazy „wpisu dotyczącego”,
- b) w tiret drugim, w pkt 3 skreśla się wyrazy „prostej spółki akcyjnej”;

26) art. 24 pkt 1 lit. a, art. 6 ust. 7 – mając na względzie jednoznaczność zmienianego przepisu oraz kierując się zasadą konsekwencji w zakresie formułowania analogicznych regulacji, należałoby skorelować treść nowelizowanych ust. 7 i 9 w art. 6 ustawy o działalności leczniczej, poprzez dodanie do ust. 7 brakujących wyrazów.

Propozycja poprawki:

w art. 24 w pkt 1 w lit. a, w ust. 7 po wyrazach „prostej spółki akcyjnej” dodaje się wyrazy „liczba akcji”.

Jakub Zabielski

Główny legislator